

het bereiken van een onderhandelde oplossing. De gesprekken zullen dus op korte termijn worden verdergezet. Wij bereiden evenwel parallel hiermee het verzoekschrift verder voor om de druk hoog te houden.

03.03 Kurt Ravyts (VB): Het verzoekschrift is dus de spreekwoordelijke stok achter de deur. Ik had dat eind november een beetje verkeerd begrepen, vandaar dat ik het nu nogmaals vraag.

Ik hoop uiteraard ook dat het via een onderhandelde oplossing gaat. Soms kan men immers via onderhandelingen meer bereiken dan via een juridische weg. We weten immers niet zo heel goed waar de juridische weg ons in dit dossier zal brengen. We zouden misschien nog wel eens raar kunnen opkijken. We bekijken het dus verder.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De vergunningprocedure voor de bouw van het energie-eiland in de Prinses Elisabethzone" (55033440C)

04 Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La procédure d'autorisation de construction de l'île énergétique dans la zone Princesse Elisabeth" (55033440C)

04.01 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, wij komen stilaan bij de zogenaamde *money time* wat betreft de studies. Deze vraag gaat vooral over de bouw van het energie-eiland.

U zei dat het milieueffectenrapport (MER) voor de bouw van het eiland begin 2023 bij uw diensten zou worden ingediend en dat de verwachting was dat de vergunning eind september 2023 zou kunnen worden afgeleverd. Voor de passende beoordeling werden en worden verschillende bijkomende natuurstudies rond de randvoorwaarden van de milieueffectenstudie en de mogelijke ongewenste milieueffecten uitgevoerd. U bestelde met name elf bijkomende natuurstudies voor het energie-eiland, die eind november 2022 nog lopende waren.

Het MER voor het eiland wordt gemaakt door studie bureau IMDC en gecoördineerd door studie bureau Antea. Het eiland moet in ieder geval tegen augustus 2026 gebouwd zijn om in aanmerking te komen voor de RRF-middelen ten belope van bijna 100 miljoen euro.

Werd het MER voor het eiland al bij uw diensten ingediend? Zo niet, wanneer verwacht u dat en wat

is de stand van zaken rond de verschillende lopende studies? Zit de voorziene aflevering van de milieuvergunning in september 2023 voor het energie-eiland nog steeds op schema?

04.02 Minister Vincent Van Quickenborne: Mijnheer Ravyts, het milieueffectenrapport werd bij mijn diensten ingediend op 9 januari 2023. Het dossier werd intussen nagekeken en door mij volledig en ontvankelijk verklaard op 20 januari. De retributie die Elia moet betalen voor de milieueffectenbeoordeling werd eveneens voldaan op 24 januari, zodat met het onderzoek van het MER kan worden gestart.

De milieuvergunningsprocedure bedraagt maximaal 225 dagen. Als de beoordeling van het MER positief is, zal de vergunning eind september kunnen worden afgeleverd. Alles zit dus nog op schema.

04.03 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, kan ik ook een stand van zaken krijgen over de lopende studies? Dat zou handig zijn. Welke zijn er reeds opgeleverd en welke niet?

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

05 Questions jointes de

- Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La situation en ce qui concerne le projet de loi-cadre sur l'exploitation minière des fonds marins" (55033442C)

- Daniel Senesael à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'exploitation minière des fonds marins" (55033570C)

- Thierry Warmoes à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'exploitation minière des fonds marins" (55033630C)

- Barbara Creemers à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'exploitation minière sous-marine" (55033690C)

- Séverine de Laveye à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'état des lieux de l'exploitation minière en eaux profondes" (55033722C)

05 Samen gevoegde vragen van

- Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De stand van zaken rond het wetsontwerp (kaderwet) m.b.t. de diepzeemijnbouw" (55033442C)

- Daniel Senesael aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Diepzeemijnbouw" (55033570C)

- Thierry Warmoes aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Diepzeemijnbouw" (55033630C)

- **Barbara Creemers aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Diepzeemijnbouw" (55033690C)**

- **Séverine de Laveleye aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De stand van zaken met betrekking tot diepzeemijnbouw" (55033722C)**

05.01 Kurt Ravvyts (VB): Mijnheer de voorzitter, dit onderwerp is meer dan ooit actueel, want Noorwegen heeft een substantiële hoeveelheid interessante materialen in het Noorse continentale plat gevonden.

Mijnheer de minister, u zei dat het lang verwachte wetsontwerp vertraging heeft opgelopen, omdat er telkens rekening met de resultaten van het overleg op internationaal niveau moet worden gehouden. Eind november 2022 werd de tekst voor advies aan de Inspecteur van Financiën van Marien Milieu en Economie voorgelegd. U zei dat de gesprekken binnen de regering over het wetsontwerp op korte termijn zouden worden opgestart. De minister van Economie zou ook een rondetafel organiseren over de mineralenbehoeften en de governance.

De ISA zou tegen 30 juni 2023 ook een wetgevend kader inzake de Mining Code moeten aannemen, maar verschillende staten waaronder België gaven tijdens de laatste sessie van de ISA-Council aan dat het vrijwel onmogelijk zou zijn om deze deadline te halen.

U omschreef de Belgische positie eind november 2022 nog als een actieve deelname aan de debatten en de verdediging van de hoogst mogelijke milieustandaarden, respect voor het voorzorgsprincipe en het principe van de vervuiler betaalt.

U hebt laten blijken dat de parlementaire behandeling van de kaderwet niets te maken heeft met de pauze uit voorzorg waarvan verschillende landen voorstander zijn wegens een te beperkte kennis over de ecosystemen van de zeebodem. Wat is dan ook de stand van zaken van dit wetsontwerp?

Wat is de stand van zaken van de Mining Code over de exploitatie van de zeebodem? Is er ondertussen een verslag over de laatste besprekingen? Klopt het dat de besprekingen stilliggen tot de volgende zitting van 16 tot 31 maart 2023?

U zei dat het verslag van de ambassadeur moest worden afgewacht vooraleer een officiële Belgische positie in samenspraak met uw collega's van Economie en Buitenlandse Zaken in te nemen.

Is dit verslag ondertussen beschikbaar? Wat zijn uw standpunten en bij uitbreiding die van de volledige regering?

05.02 Daniel Senesael (PS): Monsieur le ministre, d'ici le 30 juin prochain, un code relatif à l'exploitation minière des grands fonds marins doit être adopté au sein de l'Autorité internationale des fonds marins (AIFM), faute de quoi le projet d'exploitation sponsorisé par Nauru pourrait être engagé. Selon toute vraisemblance, il sera impossible de respecter ce délai.

La Belgique n'a toujours pas pris officiellement position sur ce dossier, contrairement à plusieurs pays européens. Lors de la 27e session de l'AIFM de novembre 2022, l'Allemagne a demandé un moratoire de l'exploitation des grands fonds marins en raison de l'insuffisance de nos connaissances. Plus récemment, le 17 janvier dernier, l'Assemblée nationale française a adopté à la majorité absolue une proposition de résolution par le biais de laquelle elle demande au gouvernement de soutenir "dans le cadre d'un moratoire, l'interdiction de l'exploitation minière des fonds marins en haute mer tant qu'il n'aura pas été démontré par des groupes scientifiques indépendants et de manière certaine que cette activité extractive peut être entreprise sans dégrader les écosystèmes marins et sans perte de la biodiversité marine".

Monsieur le ministre, pouvons-nous connaître votre réaction aux récentes prises de position d'autres pays? Des contacts ont-ils été pris depuis lors avec leurs représentants respectifs?

Quelle est votre position quant à l'organisation d'un moratoire international et à l'interdiction de l'exploitation minière en haute mer, aussi longtemps que le risque de dégradation des environnements marins n'aura pas été écarté de manière scientifique?

Fin 2022, vous mentionniez votre souhait de "poursuivre les discussions au sujet de la position belge au cours des semaines à venir". Qu'en est-il aujourd'hui? Des avancées ont-elles été enregistrées?

05.03 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, op 17 januari 2023 voerde het Collectief Look Down heden actie voor uw kabinet. Het hekelde daarbij uw gespleten positie op het vlak van oceanbeleid.

U presenteert zich enerzijds internationaal als een voortrekker van de bescherming van de biodiversiteit in de oceaan, wat uiteraard prima is. U ondersteunt anderzijds ook de multinational

DEME in zijn jacht op de ontginning van de Noordzee. Ik bedoel de diepzee. U bent wel minister van de Noordzee, maar ik bedoel de diepzee en dus niet in België maar ver weg. Dat is natuurlijk onverenigbaar omdat diepzeemijnbouw de biodiversiteit nagenoeg volledig en onherstelbaar vernietigt op de plaats waar er diepzeemijnbouw is. Bovendien zijn vele delen van de diepzee waarop mijnbouwbedrijven azen, unieke biodiversiteitshotspots.

De Belgische houding in het diepzeemijnbouwdossier is enerzijds cruciaal en, anderzijds zorgwekkend. Ze is cruciaal omdat België in 2023 als lid van de ISA-raad de balans kan doen doorslaan voor de beslissing om het licht op groen of op rood te zetten voor de exploitatie van de diepzee, aangezien wij nog altijd in een exploratiefase zitten.

Bovendien wil België ook wegen op het BBNJ-verdrag of Biodiversity Beyond National Jurisdiction-verdrag, dat wellicht eind februari – begin maart 2023 wordt afgesloten.

Ook wordt het spanningsveld in het diepzeebeleid tussen ontginning en bescherming nog eens versterkt door de harde deadline die Nauru heeft gezet op het afwerken van de Mining Code. Het zou voor Nauru tegen juli 2023 moeten gebeuren. Het ziet er echter naar uit dat de zaak nog lang niet beslecht zal zijn tegen die datum.

Bovendien plaatsen de onderhandelingen over het BBNJ-verdrag vraagtekens bij de wenselijkheid van een dergelijke Mining Code.

Vele landen hebben zich al verzet tegen de push van Nauru, om al vanaf juli al de exploitatie te mogen verzorgen. Naar wij hebben vernomen, is België ook trekker inzake de ontwikkeling van het what-ifs scenario voor het geval dat er effectief geen Mining Code is.

Het wordt in elk geval een beslissend jaar voor de diepzee. België zal daarbij duidelijk kant moeten kiezen.

Mijn vragen zijn de volgende.

Wat zal u of België in februari bepleiten tijdens de finale onderhandelingen van het BBNJ-verdrag, specifiek inzake de exploitatie van de bescherming van de diepzee?

Welke interpretatie van het voorzorgsprincipe zullen wij terugvinden in uw wetsontwerp betreffende de diepzeemijnbouw dat voor later is gepland?

Hoe lopen de werkzaamheden over een what-ifs scenario van de werkgroep die België leidt in de ISA-raad, mocht de deadline van de 2-year rule niet wordt gehaald?

05.04 **Barbara Creemers** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, Duitsland noemde het een voorzorgspauze en het Franse parlement keurde het moratorium vorige week goed, nadat heel wat wetenschappers de laatste weken en maanden hun ernstige twijfels kenbaar hadden gemaakt. Dat het Franse parlement stelling innam was niet nieuw, want president Macron had tijdens de COP27 in Egypte al gezegd dat Frankrijk tegen diepzeemijnbouw is. Op de COP15 in Montreal werd afgesproken dat we 30 % van het zee- en aardoppervlak zouden beschermen tegen 2030.

Dat is voor u geen nieuwe ambitie, want dat was al eerder afgesproken met de Blue Leaders. Hoe zult u reageren op de stellingname van Frankrijk en Duitsland? Bent u van plan om die lijn te volgen? Andere Blue Leaders kijken naar België om een ambitieus standpunt in te nemen op het vlak van diepzeemijnbouw en andere zaken. Hebt u al overleg gehad met hen? Wat vindt u van het feit dat zij naar ons kijken? Wat is de stand van zaken op nationaal en internationaal niveau met betrekking tot diepzeemijnbouw?

05.05 **Séverine de Laveleye** (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le ministre, je serai très brève car les collègues ont été complets. Vous vous êtes exprimé à plusieurs reprises en commission sur ce dossier, encore lors de votre note de politique générale. Plusieurs événements survenus récemment nous poussent à revenir devant vous.

La France a fait voter un texte de moratoire concernant l'exploitation minière en haute mer. Comme cela a été mentionné, la France rejoint ainsi d'autres pays, notamment l'Allemagne, le Portugal, etc. Depuis lors, il y a aussi eu la COP15 qui a confirmé la protection de 30 % de la surface des mers et des terres d'ici 2030. On sait que la Belgique et vous-même, monsieur le ministre, avez été des chevilles ouvrières du succès de cette COP, et c'est l'occasion de vous en remercier encore. Enfin, le collectif Look Down s'est exprimé devant votre cabinet il y a quelques jours. Par cette petite manifestation, il partage les préoccupations des citoyens et de la société civile.

Monsieur le ministre, mes questions sont un peu similaires à celles de mes collègues. Au niveau belge, où en sont les négociations sur la proposition de loi que vous avez annoncée? Au niveau international, voici quelques mois, vous

avez dit ici qu'il y avait très peu d'espoir d'avoir un code minier dans les délais fixés par Nauru fin juin 2023. Quelles sont dès lors les étapes à venir? S'il n'y a pas de code minier, que va-t-il se passer pour les pays qui sont déjà fortement engagés vers l'exploitation? C'était ma préoccupation et je n'avais pas obtenu de réponse à ce niveau-là.

05.06 **Minister Vincent Van Quickenborne:** Collega's, het wetsontwerp werd eind vorig jaar overgemaakt aan de IKW. Een eerste informatieve vergadering van de IKW werd georganiseerd op 21 december.

Un deuxième groupe de travail intercabinets (IKW) a eu lieu le 19 janvier, au cours duquel il a été répondu aux questions supplémentaires des membres. La discussion article par article du projet de loi commencera en février.

De Mining Code bevindt zich op dit ogenblik zeker nog niet in de finale fase. Veel onderwerpen moeten nog worden besproken, waaronder de bepaling rond de regionale beheersplannen, het royaltymechanisme en wat er moet gebeuren als de Mining Code niet tijdig klaar is.

Entre-temps, le rapport de l'ambassadeur nous a été remis et a été discuté entre les services et cabinets compétents.

Hoewel de gesprekken rond de Mining Code pas formeel worden voortgezet tijdens de volgende zitting die zal plaatsvinden in Kingston, Jamaica van 16 tot 31 maart, zullen tussentijds ook informele besprekingen tussen diverse lidstaten worden georganiseerd.

Zo nam onze Belgische ambassadeur van 17 tot 19 januari deel aan de door Costa Rica georganiseerde workshop rond actuele ISA-thema's, waarvan het meest prangende uiteraard het scenario *what if is*. Dat scenario onderzoekt wat er gebeurt en in welke juridische realiteit we ons zullen bevinden indien de deadline van twee jaar, ingeroepen door Nauru, op 9 juli 2023 afloopt zonder dat de exploitatieregelgeving zal zijn goedgekeurd.

Ten slotte zal ons land samen met Singapore begin maart een webinar organiseren die de input moet verzamelen voor de *whatif*besprekingen die zullen worden gehouden tijdens de sessie van maart.

Ik drukte trouwens samen met mijn collega van Buitenlandse Zaken en een vertegenwoordiger van de minister van Economie en Wetenschapsbeleid onze bezorgdheden uit over de gevolgen van het niet tijdig finaliseren van de Mining Code tijdens

een ontmoeting vorige week met de secretaris-generaal van ISA die hier op bezoek was in Brussel.

Het verslag van de ambassadeur is effectief beschikbaar en werd intussen besproken tussen de bevoegde diensten en het kabinet. Een belangrijke vaststelling, naast de zorgen over het *whatif*scenario, is dat we vaststellen dat veel landen binnen de ISA termen gebruiken als *precautionary pause*, *precautionary break* of conditioneel moratorium. De draagwijdte van deze woorden is echter niet steeds duidelijk. De ambassadeur werd dan ook verzocht een overzicht te maken van de standpunten van de verschillende lidstaten. Ook dit overzicht zal worden besproken binnen de regering wanneer het Belgische standpunt moet worden bepaald.

Il y a eu des concertations du 17 au 19 janvier avec les États membres partageant une même opinion.

Pour la question n° 2 de M. Senesael, il est important de noter que la Belgique préconise également de ne pas autoriser l'exploitation minière des fonds marins avant que le cadre réglementaire ne soit finalisé et que l'impact de l'activité sur l'écosystème des fonds marins ne soit clairement déterminé. Cependant, et ne recourons pas à une terminologie chargée à ce sujet, la Belgique est un interlocuteur privilégié pour de nombreux pays. En outre, cette stratégie permet également de procéder à des ajustements au fur et à mesure de l'avancement des négociations.

Pour la question n° 3 de M. Senesael, nous avons déjà mené des concertations avec les trois cabinets concernés. La position belge ne sera formellement abordée au sein du gouvernement que lors de l'accord "multi", qui sera organisé environ deux semaines avant les réunions de l'ISA en mars.

Collega Warmoes, in antwoord op uw eerste vraag, het feit dat wij werken aan een nationaal kader voor diepzeemijnbouw wil helemaal niet zeggen dat binnen deze regering de beslissing al is genomen om in de toekomst effectief toezicht te houden op een exploitatiecontract. Deze wet loopt ook helemaal niet voor op de internationale bespreking binnen de ISA, maar zet enkel de afspraken die daar reeds gemaakt zijn om in nationale regelgeving. Het is dus enkel een kaderwet. Op basis van deze wet alleen kan er geen exploitatie plaatsvinden. Hiervoor moeten nog bijkomende uitvoeringsbesluiten worden opgesteld.

België is inderdaad één van de eerste landen die deze regelgeving omzet en wij leggen de lat hoog. Deze wet bepaalt immers dat wij strengere regels

kunnen opleggen dan wat internationaal is voorzien. Door één van de eerste landen te zijn die een dergelijke bepaling opneemt in de nationale wetgeving, kunnen wij een voorbeeld zijn voor andere landen die deze omzetting nog moeten doen.

Geen kader maken is geen optie, daar zijn alle belanghebbenden het over eens, ook de ngo's. Als ooit de beslissing moet worden genomen om aan diepzeemijnbouw te doen, dan moet dit kunnen gebeuren op basis van duidelijke regels die hoge milieustandaarden en duidelijke rechten en plichten voor alle partijen vastleggen. Het mariene milieu is niet gebaat bij halfslachtige regels die niet handhaafbaar zijn en ondoordacht zijn opgesteld.

Laat ik duidelijk zijn, België trekt wel degelijk de kaart van de bescherming van het milieu. Ik verwijs hierbij naar alle initiatieven die wij als Blue Leader reeds genomen hebben. Ik verzeker u dat deze inspanningen in de toekomst onverminderd voortgezet zullen worden.

In de ontwerptekst werd met betrekking tot op het voorzorgsprincipe onder andere opgenomen: "Preventieve maatregelen moeten worden genomen indien er redelijke gronden tot bezorgdheid bestaan voor milieuschade, met inbegrip van de mogelijkheid om de activiteit niet toe te laten." Dit is in lijn met de internationale regels ter zake en met het Belgische standpunt dat stelt dat er geen diepzeemijnbouw kan plaatsvinden zolang de impact ervan op het mariene milieu niet duidelijk kan worden ingeschat.

Dat is ook de reden waarom ik het initiatief heb genomen om samen met de industrie en de ngo's na te gaan wat wij allemaal moeten onderzoeken om de impact te kunnen inschatten. België is trouwens één van de weinige landen die dit op een heel ernstige manier doet. Daarvoor worden wij ook gefeliciteerd.

Deze oefening doen wij samen met wetenschappers, omdat enkel wetenschappelijk onderzoek de nodige en de juiste antwoorden kan aanleveren. Het is dus geen kwestie van ideologie, het is een kwestie van wetenschap. Noch de antwoorden op de vele wetenschappelijke vragen, noch het internationale kader zullen klaar zijn tegen de deadline van 9 juni 2023.

Ons land zal dan ook samen met Singapore een *intersessionele* dialoog leiden om de gesprekken over het *whatif* scenario te faciliteren, te verbeteren en diverse scenario's in kaart te brengen. De nodige voorbereidingen daaromtrent zijn lopende.

Als Blue Leader ijvert België al jaren, ik denk sinds

2019, voor het 30x30 Initiative, wat dus betekent 30 % marien beschermde gebieden tegen 2030. De 30 % bescherming werd intussen vastgelegd tijdens de biodiversiteitsonderhandelingen die eind vorig jaar plaatsvonden in Montreal. Tijdens de onderhandelingen over het BBNJ-verdrag zullen wij ervoor pleiten om marien beschermde gebieden te kunnen instellen op de hoge zee. Daaraan moet een ambitieus kader worden gekoppeld voor milieu-impactanalyses voor activiteiten die plaatsvinden op de hoge zee. De besprekingen over diepzeemijnbouw gebeuren binnen de ISA en maken geen deel uit van de BBNJ-onderhandelingen, noch van de besprekingen tussen de Blue Leaders. In beide vergaderingen bepleit België echter dezelfde hogere milieustandaarden.

Wij nemen kennis van de woorden van president Macron en hebben de evolutie van het Franse standpunt gevolgd. Ik moet u echter corrigeren, want Frankrijk heeft geen wet goedgekeurd die diepzeemijnbouw verbiedt. In de Franse Assemblée Nationale werd een resolutie goedgekeurd – geen bindende wet – die de regering uitnodigt om een voorwaardelijk verbod in te stellen op diepzeemijnbouw. Ik citeer uit die resolutie:

"Tant qu'il n'aura pas été démontré par des groupes scientifiques indépendants et de manière certaine que cette activité extractive peut être entreprise sans dégrader les écosystèmes marins et sans perte de la biodiversité marine."

Dus totdat door onafhankelijke, wetenschappelijke groepen onomstotelijk is aangetoond dat dergelijke mijnbouw mogelijk is zonder aantasting van het mariene ecosysteem en zonder verlies aan mariene biodiversiteit. Dat is het standpunt van Frankrijk.

Het woord 'moratorium' is in dezen misleidend, omdat eigenlijk gepleit wordt voor een voorwaardelijk verbod. Dit is exact dezelfde positie die door de Belgische federale overheid wordt ingenomen. Slechts wanneer aan strikte voorwaarden is voldaan als een afgewerkt internationaal kader en voldoende wetenschappelijke kennis om de milieu-impact in te schatten, zal zijn verzameld, zal de federale overheid overwegen of een certificaat voor exploitatie kan worden toegekend. De Belgische federale overheid zal echter geen geladen woordgebruik hanteren.

05.07 Kurt Ravyts (VB): Dank u voor dit lange antwoord, mijnheer de minister, met een aantal duidelijke positiebepalingen vanwege de federale

regering. Ik ga honderd procent, zelfs driehonderd procent, akkoord met een aantal conclusies die u trekt over de interpretatie van een moratorium vanuit Frankrijk en de strikte voorwaarden als voldoende wetenschappelijke kennis. Het ene heeft niet met het andere te maken, alles wordt op één hoopje gegooid. Dat geldt ook voor de kaderwet die er wellicht aan komt en die noodzakelijk is, reden waarom ik daar ook al naar heb geïnformeerd. Ik hoop die hier zo snel mogelijk te kunnen behandelen. Op zich heeft dit niets te maken met de effectieve toekenning van een exploitatiecontract.

05.08 Daniel Senesael (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos éléments de réponse. D'abord, vous n'avez érudé aucune question et apporté des réponses à chacune d'entre elles. On peut évidemment vous en remercier. Je voudrais personnellement me réjouir pour deux éléments importants que vous avez donnés.

Le premier est que vous jouez la carte de la défense de l'environnement marin. Le deuxième est que vous continuez à vous engager en faveur d'un cadre pour le 19 juillet prochain. Vous restez évidemment assez prudent, parfois même "prudentissime", dans vos propos et dans le vocabulaire que vous utilisez. Vous parlez d'un moratoire en tout cas pour la résolution, et vous avez raison. Ce n'est pas du tout une loi, c'est une résolution parlementaire. Mais dans celle-ci on fait bien mention, dans le texte, de ceci: "Dans le cadre d'un moratoire, l'interdiction de l'exploitation minière...". On cite donc bien le mot moratoire. Mais je suis conscient également de l'importance que vous pouvez donner à notre pays dans le cadre des négociations. Il faudra y être attentif. Il reste néanmoins que nous attendons que des groupes scientifiques indépendants puissent se prononcer pour examiner comment cette activité extractive pourrait éventuellement être entreprise. Mais à un certain moment, il faudra bien sortir du bois et prendre une position claire à ce sujet.

05.09 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u blijft warm en koud blazen en dat is een probleem. Exploitatie en bescherming van de diepzee zijn onverenigbaar. Dat weet u ook. Voor uw blue-leaderimago verschuilt u zich achter strenge voorzorgsmaatregelen en gebruikt u straffe woorden. Ik zei dat u geen straffe woorden gebruikt maar eigenlijk gebruikt u er toch wel een beetje.

Als u luistert naar de wetenschap, weet u dat een echte toepassing van het voorzorgsprincipe slechts één optie openlaat, namelijk een

moratorium op diepzeemijnbouw. Ik ben zelf ook bioloog, wetenschappers zijn het over één ding eens, namelijk dat er nog decennia aan fundamenteel onderzoek nodig is om de impact van de diepzeemijnbouw goed in kaart te kunnen brengen. Het gaat hier niet over één of twee jaar studie. Men moet ook de langetermijneffecten in kaart brengen.

De eerste indicaties zijn dat de risico's zeer groot zijn. In tegenstelling tot wat de sector beweert, is diepzeemijnbouw geen oplossing maar een probleem voor het klimaat. Recent wetenschappelijk onderzoek heeft ook aangetoond dat de ontginning van de diepzee helemaal niet nodig is om aan de materiaalvraag voor de energietransitie te kunnen voldoen. Wij moeten naar een circulaire economie evolueren.

Net als een groeiende coalitie van activisten, ngo's en landen als Duitsland en Frankrijk, willen wij dat België voluit en ondubbelzinnig – en dat doet u niet - de kaart trekt van de bescherming van de biodiversiteit op de oceaانبodem en kiest voor een moratorium op diepzeemijnbouw. Van een regering die zichzelf de groenste regering ooit noemt, verwachten wij niets anders.

05.10 Barbara Creemers (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, drie puntjes van repliek.

Woorden doen ertoe. We spelen hier allemaal met woorden in onze vragen, antwoorden en replieken. U noemt het de kaderwet bescherming van de diepzee. Misschien moeten we het omdraaien en het niet de kaderwet diepzeemijnbouw noemen, maar wel de kaderwet bescherming van de diepzee, om voluit de kaart te trekken van de bescherming van de diepzee en van het milieu.

Als ik u goed begrijp, zegt u op dezelfde lijn te zitten als president Macron. Woorden doen ertoe. U zegt dat we niet zullen ontginnen als het niet voldoende duidelijk is, terwijl president Macro het heeft over tenzij het onomstotelijk bewezen is. Er is dus toch nog een verschil tussen de lijn-Macron en de lijn-Van Quickenborne. Ik hoop dat we opschuiven naar dat onomstotelijke, want als ik iets heb geleerd van de coronacrisis, dan is het wel dat veel wetenschappers nooit een wetenschappelijke consensus bereiken, dat er altijd twijfel is en dat dit eigen is aan de wetenschap. Zolang er geen onomstotelijk bewijs is dat we geen schade berokkenen aan de planeet, mogen we het niet doen en dan komen we toch uit bij een moratorium.

05.11 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses très complètes et systématiques. Elles

nous donnent de la matière.

Je souhaite relever deux éléments. D'abord, sur le projet de loi qui est en préparation et au stade d'un deuxième IKW, si on peut avoir la conviction qu'une loi mise à jour par rapport à l'ancienne loi est effectivement nécessaire parce que l'ancienne loi n'est pas suffisante pour protéger les fonds marins, sans surprise, je vais me joindre à ce que vient de dire Mme Creemers: il y a une différence entre concevoir une loi qui va donner des règles à une exploitation future et une loi qui protège les fonds marins. On espère et on exprime encore le souci de notre groupe, à savoir que ce soit bien dans ce sens-là qu'elle soit conçue et on se réjouit de pouvoir la débattre au Parlement dans les semaines à venir.

Au niveau international, il est intéressant d'entendre qu'il y a une discussion en cours sur un plan B. J'imagine qu'on va pouvoir y revenir avant l'été parce que je reste très inquiète d'une situation où l'on se retrouverait à partir de l'été prochain sans cadre et où chacun ferait ce qu'il veut. Je crains très fort la pression du secteur privé sur les lois des différents pays.

Je terminerai en disant qu'effectivement, on joue beaucoup sur les mots parce que c'est derrière les mots, qu'on va voir. M. Senesael a même inventé un mot aujourd'hui: "prudentissime". Je trouve cela très joli. En attendant, restons attentifs et écoutons la science! Il est intéressant que vous disiez qu'on ne peut pas avoir d'exploitation en Belgique avant de connaître les impacts environnementaux. Je dois dire effectivement que je ne vois pas comment. On ne connaîtra pas les impacts environnementaux avant la fin de cette législature. J'espère qu'on restera plus que prudents, "prudentissimes", dans les années à venir.

05.12 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Ik ben iets vergeten te vragen. U hebt gezegd dat het verslag van de ambassadeur beschikbaar is. Is dat publiek beschikbaar? Kunnen wij daarover beschikken of is dat gewoon beschikbaar voor u of de regering?

05.13 Minister Vincent Van Quickenborne: Ik zal dat nagaan bij Buitenlandse Zaken, de voogdijoverheid. Ik laat u dat weten.

La réunion publique de commission est levée à 10 h 44.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.44 uur.